

BESLUT

Rektor
2008-05-22
Reviderade 2010-07-01

Dnr 493/40/2010

RIKTLINJER FÖR UPPRÄTTANDE AV KURS- OCH UTBILDNINGSPLANER VID SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA

BESLUT

Rektor beslutar att fastställa revideringar av riktlinjer för upprättande av kurs- och utbildningsplaner vid Södertörns högskola. Riktlinjerna gäller nya kurs- och utbildningsplaner som gäller från och med höstterminen 2011.

Bakgrund

All utbildning ska bedrivas i form av kurser. Detta regleras i Högskoleförordningens (HF) kapitel 6. En kurs är den största enhet inom högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå för vilken det finns en fastställd kursplan. Kurser kan delas upp i delkurser, som i sin tur kan delas upp i skilda examinationsmoment. Södertörns högskola har fastställt lokala mallar för kursplaner.

I enlighet med samma kapitel i HF får kurser sammanföras till utbildningsprogram. Program består därför av en särskild fastställd kombination av kurser som regleras i en utbildningsplan. Södertörns högskola har fastställt lokala mallar för utbildningsplaner.

I högskolans språkpolitiska riktlinjer (dnr 574/10/2009) har beslutats att alla kursplaner ska finnas på svenska. Det ska även finnas en engelsk översättning av kursplaner och utbildningsplaner för utbildningar på engelska.

Kurs- och utbildningsplaner är centrala dokument som reglerar såväl högskolans åtagande gentemot studenterna som de specifika krav som ställs på studenterna inför examination av kurser och utfärdande av examen. Det är därför viktigt ur rättsäkerhetssynpunkt – liksom för strävan efter högsta möjliga kvalitet inom utbildningsområdet – att kurs- och utbildningsplaner präglas av tydligt angivna mål och villkor för olika nivåer. Respektive nämnd med ansvar för utbildningen fastställer kurs- och utbildningsplaner.

Grundnivå och avancerad nivå

Samtliga kurser vid Södertörns högskola ska klassificeras i antingen grundnivå eller avancerad nivå i enlighet med direktiven i Högskolelagen. För nivåklassificering av kurser som ska ingå i generell examen gäller att studier på avancerad nivå bör karaktäriseras av fördjupning, breddning eller annan progression i förhållande till studier på grundnivå. Vägledande för nivåklassningen ska vara att studier om 90 högskolepoäng (A-C) inom ett huvudområde ryms inom grundnivå och att därutöver fördjupande/breddande studier bedrivs på avancerad nivå.

Inrättande av huvudområde för respektive examensnivå fattas efter särskild prövning av respektive nämnd med ansvar för utbildningen. För masterexamen krävs tillstånd Högskoleverket. Fristående eller programspecifik kurs på avancerad nivå kan ges av huvudområde som saknar rätt att utfärda examen på avancerad nivå.

Grundnivå

Kurser på grundnivå ska därutöver klassificeras i någon av högskolans tre progressionsnivåer, A, B eller C, med stegvis högre ställda krav i lärandemålen för respektive efterföljande nivå. En grundregel är också att utvecklingen av studenternas generiska förmågor (färdigheter och förhållningssätt) ges ett större utrymme i kurser på högre nivåer.

Som stöd vid formulering av lärandemål för olika progressionsnivåer kan nämnas följande aktiva verb som betonar studentens kunskap och förmåga efter avslutad kurs:

A-kurser	B-kurser	C-kurser
Definiera	Relatera	Analysera
Beskriva	Förklara	Kritiskt tolka
Identifiera	Jämföra	Värdera
Exemplifiera	Sammanfatta	Kontrastera
Ange	Försvara	Motivera
	Illustrera	Kategorisera
		Generalisera

Det finns givetvis ingen absolut koppling mellan verb och nivå. Att till exempel kunna "*definiera* och *beskriva* komplexa samhällsekonomiska reformer" ter sig onekligen som en tämligen avancerad förmåga. Men om utbildningen leder till en sådan mer avancerad förmåga är det sannolikt lämpligare att använda andra verbformer, till exempel "*analysera* och *kritiskt tolka*".

Avancerad nivå

För kurser på avancerad nivå anges ingen motsvarande lokal nivåklassning. Här beskrivs progressionen i aktuella kurs- och utbildningsplaner som närmare anger formerna för fördjupning och breddning, dels i kurser på avancerad nivå, dels i jämförelse med utbildning på lägre nivå. Utbildningsplaner för magisterprogram ska därför tydligt informera om utbildningens väsentliga progression i jämförelse med kandidatexamen. På samma sätt ska utbildningsplaner för masterprogram ange progressionen i jämförelse med magisterexamen.

Kursens plats i huvudområdets successiva fördjupning

Högskolan inför i kursplanerna en ny beteckning för fördjupning, vid sidan om våra egna, i enlighet med Sveriges universitets och högskoleförbunds (SUHF) rekommendationer. Dessa beteckningar för fördjupning inom utbildningsnivåerna skapas för att underlätta studenters möjlighet till rörlighet inom Sverige.

Dessa beteckningar visar "kursens plats i huvudområdets successiva fördjupning för generella examina (även kombinerade med yrkesexamina) och karaktär av examensarbete.

G1N grundnivå, har endast gymnasiala förkunskapskrav
G1F grundnivå, har mindre än 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav
G1E grundnivå, innehåller särskilt utformat examensarbete för högskoleexamen

G2F grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav
G2E grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav, innehåller examensarbete för kandidatexamen

A1N avancerad nivå, har endast kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav
A1F avancerad nivå, har kurs/er på avancerad nivå som förkunskapskrav
A1E avancerad nivå, innehåller examensarbete för magisterexamen
A2E avancerad nivå, innehåller examensarbete för masterexamen

GXX och AXX är beteckningar för kurser på respektive nivå som inte kan klassificeras enligt ovan."

Lärandemål

De nationella målen för respektive examen anges i högskoleförordningens examensordning (HF bilaga 2). För samtliga kurser och utbildningsprogram ska lärandemål anges i kurs- och utbildningsplan. Här redogörs i sammanfattande ordalag för vilken sorts kunskaper, färdigheter och förmågor en student har efter genomgången kurs eller program med godkänt resultat. Beskrivningen av lärandemål för program och hela kurser om minst 30 högskolepoäng ska innehålla följande tre underrubriker:

- Kunskap och förståelse
- Färdighet och förmåga
- Värderingsförmåga och förhållningssätt.

För delkurser behöver lärandemål inte anges.

Lärandemålen formuleras så att det blir tydligt vad en student har tillägnat sig efter avslutad kurs/utbildning med godkänt resultat. Lärandemålen ska formuleras utifrån portalmeningen "Efter genomgången kurs/utbildning kan studenten ..."

I kursplaner och utbildningsplaner som översätts till engelska används följande terminologi för lärandemålen kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt: knowledge and understanding, skills and abilities, judgement and approach. Portalmeningen översätts " upon completion of the course/programme the student is able to".

Portalmeningens form innebär att de efterföljande målen skrivs med aktiva verb, som i ovan nämnda exempel angående progressionsnivåer på grundnivå.

Allmänna grundregler är att lärandemålen ska vara konkreta och distinkta och att de inte överlappar varandra. De ska vara genomförbara och får därför inte vara för många. Antalet lärandemål varierar rimligen beroende av kursens eller programmets omfattning. En generell riktlinje är att antalet begränsas till cirka 10-15 stycken för utbildningsplaner och kurser om minst 30 högskolepoäng samt att antalet underskrider 10 för kortare kurser.

Det måste också finnas en direkt koppling mellan lärandemål och examinationsformer. Ett lärandemål måste i någon form vara observerbart och möjligt att pröva för betygsättning. Lärandemål som inte kan examineras inom ramen för utbildningen får därför inte förekomma.

Kurser på engelska

Högskolans utbildningar ska på olika sätt verka för att studenterna vidgar sina internationella perspektiv och att de på sikt kan arbeta i internationellt präglade miljöer. En konkret åtgärd i dessa strävanden är att högskolan ger engelskspråkiga kurser i det ordinarie kursutbudet, dels för att ge de egna studenterna erfarenhet av att diskutera och författa texter på engelska, dels för att ge dem tillfälle att möta gästande studenter från andra länder. Vissa huvudområden ger i dag rikligt med sådana tillfällen medan merparten bedrivs helt på svenska. I planeringen av utbildningar på avancerad nivå är det viktigt att man överväger möjligheten att ge en av delkurserna, minst 7,5 högskolepoäng, på engelska. På masterprogram ska obligatoriskt minst en delkurs, minst 7,5 högskolepoäng, ges på engelska.

Examination

Examinerande moment ska vara tydligt och exakt angivna i kursplan. Annan examination än den som anges i kursplan får heller inte förekomma.

Om examinationsformen ska kunna ändras efter att studenten blivit underkänd vid ett visst antal examinationstillfällen ska den alternativa examinationsformen anges i kursplanen.

Examinationen ska därutöver relatera till såväl lokalt beslutade lärandemål som högskoleförordningens nationella mål för kandidat-, magister- och masterexamen.

För att underlätta en bred tillämpning av högskoleförordningens mål om studenters förmåga att verka för internationalisering och kommunikation med andra grupper infördes 2008 för högskolans del ett obligatorium om dels populärvetenskaplig sammanfattning, dels engelskspråkig sammanfattning (abstract) av uppsatser på magister- och masternivå.

Användbarhet

Samtliga utbildningsplaner har en obligatorisk rubrik: användbarhet. Här ska blivande studenter bland annat ges en realistisk bild av vilken sorts framtida arbetsuppgifter som utbildningen kan leda till. I vissa fall – beroende av utbildningens karaktär – är det befogat att peka ut specifika branscher eller yrkesområdet.

I andra fall är det viktigare att understryka den kompetens och förmåga som studenter har efter genomgången utbildning, till exempel god kommunikationsförmåga, kunskap om etniska relationer och mångfaldsfrågor och förmåga att aktivt bidra till demokratisk utveckling och ett aktivt medborgarskap.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Moira von Wright efter föredragning av kvalitetshandläggare Britta Steneberg och i närvaro av högskoledirektör Enrique Arias.

Beslutande

Föredragande

Moira von Wright
Rektor

Britta Steneberg
Kvalitetshandläggare